

การศึกษาประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
เทศบาล 4 บ้านแหลมทราย เทศบาลนครสงขลา

**A Study of the effectiveness student Caring systems of Secondary Students in Tedsaban 4
Banlaemsai School , Songkhla Municipality**

นางสาวนาเรรัตน์ ธรรมโร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลระบบการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียน
ให้มีประสิทธิภาพ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) เป็นการวิจัย
เชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 2 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 27 คน รวม 29 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของระบบการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการ
จัดทำระเบียบเหมาะสม การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมชั้นเรียน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีการใช้
เครื่องมือในการคัดกรองที่มีคุณภาพและครอบคลุม 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีการจัด
กิจกรรมหรือโครงการเพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเข้าร่วม 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนมีการ
ประสานงานกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานสนับสนุน เข้ามาร่วมกันดูแลนักเรียน 5) ด้าน
การส่งต่อ มีคณะกรรมการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา

2. แนวทางในการปรับปรุงระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้มีประสิทธิภาพโดยการประเมิน
พฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล วางแผนการคัดกรอง ให้ความรู้ในการให้คำปรึกษาแก่ ครู ผู้ปกครอง
และเพื่อน ในการช่วยเหลือนักเรียนแต่ละกลุ่ม

หมายเหตุ: คำสำคัญ(Key Words) ระบบช่วยเหลือดูแล

Abstract

This research is aimed to study the effectiveness System of Caring Management of students in Tedsaban 4, Banlaemsai School. To be a guideline for improving Student Caring Systems to be effective in secondary at Tedsaban 4 Banlaemsai School , by qualitative research using structured interviews. Research interview groups were 2 principals of the school and 27 teacher advisers. The total was 29 samples. The content analysis was used to analyze data.

The results of this research were as follows

1. The effectiveness System of Caring Management of Secondary Students in Tedsaban 4 Banleamsai consisted of five steps of tasks: (1) Knowing individual students by writing Cumulative records , Student home invitations and Class meetings. (2) Student selection by using the quality and comprehensive screening tools. (3) Promoting development, there are activities or projects for each group of students in which to participate.(4) To help prevent and resolve, there's coordination between schools, parents and Support agencies to take care of students. (5) Student referral, there's a participatory committee to help solve problems arising.

2. The guidelines for improving Student Caring Systems to be effective, They were performed by the ensuing: using the, Behavior Assessment Form; plan for student selection; provide knowledge in counseling to teachers, parents and friends in helping student referral.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กร ปกครองท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากรและพื้นที่ ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกับมาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสงขลา ตั้งอยู่ ถนนราชดำเนิน ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนขยายโอกาสขนาดใหญ่ที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนทั้งหมด 1,193 คน ครู จำนวน 80 คน แบ่งการบริหารงานออกเป็น 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการการเงิน และงานสัมพันธ์ชุมชน ในส่วนของงานกิจการนักเรียนซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติของนักเรียนโดยตรง ได้มีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและความเมตตาที่มีต่อศิษย์จากการดำเนินงานของงานฝ่ายกิจการนักเรียนที่ผ่านมาพบว่าปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนโดยตรงที่มีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์มาจากนักเรียนมีความประพฤติที่ฝ่าฝืนระเบียบวินัยของโรงเรียน ในส่วนของฝ่ายกิจการนักเรียนที่ผ่านมามีปัญหาในการดำเนินการเรื่องการเอาใจใส่ของครูอาจารย์ในการเข้าสอน เพราะมีครูอาจารย์จำนวนมาก นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรืออยู่กับตามลำพังสภาพเช่นนี้ทำให้นักเรียนมีจิตใจว่าเหว มีความรู้สึกขาดความอบอุ่น มีผลกระทบต่อด้านการเรียนมาโรงเรียนอย่างมีความสุข ไม่มีสมาธิในการเรียน บางครั้งตื่นสายมาโรงเรียนไม่ทัน บางคนขาดเรียน หนีเรียน ผลการเรียนต่ำ นักเรียนเหล่านี้ถ้าถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี เช่น การใช้สารเสพติด หรือเที่ยวเตร่มั่วสุมอาจ

คล้ายตามได้ง่าย จากปัญหาดังกล่าว โรงเรียนจึงต้องพยายามหาวิธีที่จะช่วยเหลือ และป้องกันปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุข ประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากสภาพปัญหาดังกล่าว โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) เทศบาลนครสงขลา จึงได้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทางด้านการส่งเสริมในส่วนที่ดีของนักเรียน ด้านการป้องกันมิให้เกิดปัญหาหรือลุกลามมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กกลุ่มเสี่ยง และสามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนในเบื้องต้นได้ โดยให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ ซึ่งแสดงถึงการทำงานที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ด้วยเหตุนี้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นการดำเนินที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นไปตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งให้นักเรียน บุคลากรและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน รวมทั้งกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตรวจสอบได้เป็นที่ยอมรับของชุมชน สังคม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะดำเนินการวิจัย การศึกษาประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) เทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาระบบการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้มาเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาการดำเนินงานที่ถูกต้องเหมาะสมและก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริงและยั่งยืนในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลระบบการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย)
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมของนักเรียนหลังได้รับการติดตามในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันก่อนได้รับการติดตาม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาล 4 บ้านแหลมทราย มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) จำนวน 2 คน
- 1.2 ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) จำนวน 27 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย

2.1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

2.1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

2.1.4 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน

2.1.5 ด้านการส่งต่อ

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

3.1 ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การศึกษา คือ โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 27 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็น 6 ตอน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ อายุราชการ ประสบการณ์ที่เป็นครูที่ปรึกษา ศาสนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean)

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงตามประเด็นหลักทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

3. นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์ประเด็นการสัมภาษณ์

4. เขียนวิเคราะห์เชิงพรรณนาเป็นความเรียงตามลำดับประเด็นหลักตามด้วยเหตุผลแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย ตรวจสอบเนื้อหาและการวิเคราะห์ข้อมูล

6 สรุปผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศหญิงร้อยละ 72.4 เพศชาย ร้อยละ 27.6 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาอายุระหว่าง 26 – 30 ปี ร้อยละ 34.4 อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และศิลปะมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 17.5 รองลงมาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 14.0 อายุราชการตั้งแต่ 1 – 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.1 รองลงมาอายุราชการ 11 – 20 ร้อยละ 27.6 ประสบการณ์ที่เป็นครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1 – 5 ปี ร้อยละ 44.9 รองลงมาอยู่ระหว่าง 11 – 20 ปี ร้อยละ 27.6 ศาสนาที่นับถือมากที่สุดศาสนาพุทธ ร้อยละ 86.2 รองลงมาศาสนาอิสลาม ร้อยละ 13.8

6.2 การศึกษาประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) เทศบาลนครสงขลา ดังนี้

6.2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ได้ดำเนินการหลายรูปแบบ โดยครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อนนักเรียนด้วยกันและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนในแต่ละรายบุคคล มีการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการดำเนิน เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในความคิดเห็นกลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูที่ปรึกษา ให้ความเห็นว่า เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของคุณครูผู้สอนโดยดูได้จาก นักเรียนทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง การเช็คชื่อนักเรียน การสำรวจการมาของนักเรียนแต่ละคน การสำรวจพฤติกรรมจากการบันทึกในแฟ้มประวัติของครูที่ปรึกษา หรือจากการสังเกตสอบถามจากเพื่อนในกลุ่มหรือเพื่อนในห้องเรียน ส่วนการรู้จักนักเรียนภายนอกโรงเรียนดูได้จากการเยี่ยมบ้าน การพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครองแต่ละห้องในการประชุมของโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ซึ่งจะมีการประชุมผู้ปกครอง ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โดยมีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัตินักเรียน ประวัติการเข้าเรียน ประวัติพฤติกรรมต่าง ๆ ประวัติสุขภาพ และมีการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองโดยแยกเป็นกลุ่ม ๆ ด้านพฤติกรรมและผลเรียน

จากการดำเนินการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ผลปรากฏว่า ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลร้อยละ 100 โดยวิธีการสัมภาษณ์นักเรียน จัดทำระเบียบสะสม ทำแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) การเยี่ยมบ้าน การประชุมชั้นเรียน (Class room meeting) การสัมภาษณ์ผู้ปกครองเป็นรายกรณีการดูแลติดตามพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายวิชา ร่วมกับครูผู้สอนและอื่น ๆ ตามสถานการณ์

6.2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียนด้วยวิธีการหลายรูปแบบ ตามคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการคัดกรองนักเรียน ดำเนินการโดยครูที่ปรึกษาในแต่ละห้องเรียนโดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง เพื่อนนักเรียน ครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว ครูประจำวิชา มีการใช้เครื่องมือที่ครอบคลุมในข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน สามารถคัดกรองนักเรียนได้ตรงตามข้อมูลของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แต่ละคน ตามสภาพความเป็นจริง โดยมีเป้าหมายในการคัดกรองแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยมีเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ดังนี้ กลุ่มปกติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมที่ดีขึ้น ส่งเสริมความสามารถและทักษะพิเศษ ใช้ความสามารถอยู่กับเพื่อนได้อย่างมีความสุขไม่ตกไปอยู่กลุ่มเสี่ยงและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและ

ดังกักขังภาพที่มีในตนเองออกมา สำหรับกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาเป้าหมายในการแก้ปัญหา คือ ต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น สามารถเข้าสู่กลุ่มปกติได้มีผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้น สามารถเรียนจบภาคบังคับได้ และอยู่ในกลุ่มปกติได้อย่างมีความสุข

6.2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินการในด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยการทำงานร่วมกัน ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อร่วมกันดูแลนักเรียนในทุกกลุ่ม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โรงเรียนได้ส่งเสริมนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ การเรียนของนักเรียน ดังนี้

มีการส่งเสริมด้านการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความรู้ความสามารถ เช่น การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนในทุกวัน พุธ สดดี และวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 14.20 – 16.00 น. กิจกรรมการแข่งขันสมิหลาวิชาการ การส่งนักเรียนไปแข่งขัน ระดับจังหวัด ระดับภาค ในมหกรรมการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน ด้านอารมณ์มีการอบรมให้นักเรียนรู้จักการควบคุมอารมณ์ความรู้สึกหรือการส่งเสริมให้มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิต

6.2.4 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนได้ดำเนินการกับนักเรียนทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยดำเนินการสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า การช่วยเหลือและป้องกันนักเรียนในกลุ่มปกติ ครูที่ปรึกษาได้ให้คำปรึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในเรื่องของการศึกษาเล่าเรียนความรับผิดชอบและการดำเนินชีวิตในครอบครัว โรงเรียนกลุ่มเพื่อน ในกลุ่มเสี่ยง ครูที่ปรึกษาได้ร่วมกับฝ่ายปกครองในการหาสาเหตุของปัญหาและหาวิธีการช่วยเหลือโดยการสังเกต สอบถาม ติดตามผล และประเมินผล ซึ่งจากการดำเนินโครงการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มดังกล่าวสามารถลดพฤติกรรมเสี่ยงได้ และการเรียนดีขึ้นและสามารถลดนักเรียนที่ออกจากภาคเรียนและไม่จบหลักสูตรได้ สำหรับกลุ่มที่มีปัญหาโรงเรียนได้มอบหมายให้ครูที่ปรึกษาร่วมกับฝ่ายปกครองประชุมร่วมกับผู้ปกครองนักเรียนให้ติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อค้นหาปัญหาที่แท้จริงเพื่อได้วางแผนในการช่วยเหลือ เช่น การปรับทัศนคติและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในแนวทางที่ดีขึ้น

6.2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน

เป็นกระบวนการที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนแต่ละกลุ่มที่มีปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะส่งต่อนักเรียนกลุ่มดังกล่าวไปยังครูแนะแนวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ หรือส่งต่อให้กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือพนักงานที่เกี่ยวข้อง จากการ

วิเคราะห์ข้อมูลพบว่าครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการส่งต่อและยังพบว่าโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ได้ดำเนินการส่งต่อภายในเท่านั้น ซึ่งการส่งต่อภายในที่โรงเรียนได้ดำเนินการนั้น ได้ดำเนินการกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น การเล่นเกมร้านเกมกลางคืน ขับขี่พาหนะส่งเสียงรบกวน มาโรงเรียนสาย ไม่เข้าเรียน ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก็จะส่งต่อไปยังครูแนะแนว หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการต่อไปโดยมีการจัดทำข้อมูลเชิงลบ

6.3 แนวทางในการปรับปรุงระบบ

การดำเนินการเพื่อการจัดการระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) โรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการระบบที่ครบถ้วนดังนี้ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม จากผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านดำเนินงาน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ จากการดำเนินดังกล่าวพบว่า คณะกรรมการฝ่ายพัฒนาระบบของโรงเรียนโดยเฉพาะครูที่ปรึกษายังไม่มีความเชี่ยวชาญ จึงควรมีการอบรมครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวให้มีทักษะในเรื่องของจิตวิทยาการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล และการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจะได้ช่วยกันดูแลนักเรียน และควรปรับปรุงเรื่องทางด้านเทคโนโลยีในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนได้ทันเวลาที่ต่อไป

อภิปรายผล

1. ด้านประสิทธิผลของระบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเครื่องมือและวิธีการในการดำเนินกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) เป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ โดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน และเพื่อนของนักเรียน ข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้องเป็นความจริงซึ่งครูที่ปรึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญกับกิจกรรมนี้อย่างมาก เนื่องจากจะต้องนำข้อมูลไปใช้ในการติดตามนักเรียนให้มีประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ สุมาลี ทองงาม (2555) ได้ศึกษาระบบวิจัยเรื่องการบริหาร

จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคกนอณ สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่าการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาจะต้องเป็นหลักในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับ บุญหนา ศรีลาดเลา (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ครูที่ปรึกษานักเรียนเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ฝ่ายบริหารควรมีให้เหมาะสมและจัดสรรบุคลากรตามความถนัดและศักยภาพจะทำให้งานมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ (ชื่อวิทยานิพนธ์ หมายเลข 1) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะยาว เขต 1 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลดำเนินการโดยครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ให้ความสำคัญต่อด้านนี้มากเป็นพิเศษ เพราะถ้าครูที่ปรึกษาข้อมูลนักเรียนมากเท่าไร ครูก็สามารถป้องกันปัญหาที่อาจเกิดกับนักเรียนได้อย่างทันต่อสิ่งที่อาจเกิดขึ้นและสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 , หน้า 39 – 42) ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความสำคัญด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง นอกจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของครูที่ปรึกษา การดำเนินการต่าง ๆ ตามระบบเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในความดูแลผู้บริหารสถานศึกษา ครอบครัวนักเรียนต้องให้ความร่วมมือในการดูแลด้วยความรัก และครูต้องมีความเมตตาต่อศิษย์ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าโรงเรียนได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียนด้วยวิธีการหลายรูปแบบตามคู่มือการบริการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) พ.ศ. 2560 โดยครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อนนักเรียนด้วยกัน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีการใช้เครื่องมือในการคัดกรองที่มีคุณภาพและมีความครอบคลุมในหัวข้อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนสามารถคัดกรองนักเรียนได้ตรงตามข้อมูลของแต่ละคนและนำข้อมูลมาจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ ชื่อคน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาระบบวิจัยเรื่องการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคกนอณ สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่าการคัดกรองนักเรียนโรงเรียนได้ดำเนินการโดยใช้เครื่องมือและนำข้อมูลมาจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหา และ ประเสริฐ สอนจันทร์ (2553) ศึกษาวิจัยเรื่อง การ

ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า โรงเรียนคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริม แก้ไขปัญหาพร้อมกันโดยการปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหาอย่างเสมอภาค เพราะการคัดกรองอย่างมีระบบถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ด้วยความเอื้ออาทรของครูที่ปรึกษาสอดคล้องกับ ทองสุข ได้ศึกษาวิจัย ตูในบรรณานุกรมโคนอน พบว่าการเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ การประสานสัมพันธ์ผู้ปกครอง และการจัดกิจกรรม แก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ครูที่ปรึกษาเห็นปัญหาที่แท้จริงของนักเรียนและสามารถใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแก้ปัญหาได้สำเร็จร้อยละ 90

1.3 ด้านการส่งเสริมและการพัฒนานักเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการหลาย ๆ ด้าน โดยมีกิจกรรมโครงการต่าง ๆ มากมายในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และได้แสดงออกตามความรู้ ความสามารถ โดยได้รับความร่วมมือ...จากคณะครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน สอดคล้องกับ ประเสริฐ สอนจันทร์ (2553) พบว่ากิจกรรม การส่งเสริมนักเรียนนั้น โรงเรียนจะดำเนินการตามลำพังคงไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะองค์ประกอบหลักที่สำคัญต้องเกิดจากร่วมมือของทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2544 หน้า 4) กล่าวถึงแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 (มาตรา 6) แนวทางการจัดการศึกษา ยังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมโครงการ เพื่อพัฒนานักเรียนจึงเป็นการสร้างเสริมศักยภาพ... เช่น กิจกรรมด้านศาสนา ด้านการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ โครงการวันสำคัญต่าง ๆ โครงการพัฒนาคุณภาพ...ซึ่งโครงการเหล่านี้ทำให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถสอดคล้องกับ สุมาลี ทองงาม (2555)พบว่า การนำนักเรียนทำบุญตักบาตรและสวดมนต์ สรรเสริญพระรัตนตรัย กิจกรรมแห่เทียนพรรษา กิจกรรมส่งเสริมนักเรียนมีความสามารถพิเศษ โครงการเหล่านี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีความรักและสามัคคีกัน

1.4 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการช่วยนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา โดยการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น การส่งเสริมนักเรียนให้มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านต่าง ๆ การส่งเสริมสนับสนุนด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ร่วมกับกลุ่มปกติทั้งภายในภายนอกโรงเรียนสอดคล้องกับ ประเสริฐ สอนจันทร์ (2553) พบว่าการป้องกัน และช่วยเหลือนักเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียนให้สอดแทรกในกิจกรรมการสอนหรือกิจกรรมค่ายคุณธรรม ทั้งนี้เนื่องจากการป้องกันและแก้ไขปัญหาเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสอดคล้องกับสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2549 หน้า 132 – 134)

ว่า ความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน เป็นกระบวนการที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหาได้ โดยการดำเนินการของโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) มีการจัดให้มีหน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ เช่น ครูพยาบาล ครูแนะแนว หรืองานกิจการนักเรียน โดย ทุกฝ่ายจะให้ความร่วมมือกันในการส่งต่ออย่างมีระบบทั้งนั้น เนื่องจากระบบงานการส่งต่อมีความสำคัญไม่น้อยกว่าด้านอื่น สอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต (2544 ก , หน้า 37) ได้ให้ความหมายของการส่งต่อ ว่ามีความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามกระบวนการ นั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาได้รับการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหาคงค้างอยู่ที่ครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่ง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งการส่งต่อของโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) แบ่งออกเป็นสองแบบ คือ 1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น 2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนว หรือฝ่ายปกครองเป็นดำเนินการ ฉะนั้น ครูที่รับผิดชอบต้องมีการช่วยเหลือกันอย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับ สุมาลี ทองงาม (2555) พบว่า ในกรณีที่ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการด้วยวิธีต่าง ๆ แล้วแต่ไม่ประสบผลสำเร็จก็จะส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการต่อไป โดยแนวทางในการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษาตามที่สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2499 , หน้า 146 – 148) คือ 1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใดใด 2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาแล้วไม่มาตามนัดเสมอ 3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องใช้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดซึ่งแนวทางมีระบบการดำเนินการได้แก่ ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อนให้ผู้รับนักเรียนต่อได้เตรียมการในการช่วยเหลือ สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมารวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้น

2. แนวทางในการการดำเนินงานปรับปรุงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย)

โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) มีโครงสร้างการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสงขลา และสอดคล้องกับคู่มือการบริหารจัดการระบบช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน คือ คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนว กรรมการสถานศึกษา มีหน้าที่ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ เพื่อให้การดำเนินงาน งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คณะกรรมการฝ่ายดำเนินงาน ประกอบด้วย ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษา มีหน้าที่ดำเนินงานตามกระบวนการที่โรงเรียนกำหนด คณะกรรมการฝ่ายประสานงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนว กรรมการเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม และป้องกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งคณะกรรมการทุกฝ่ายที่ได้รับการแต่งตั้งได้ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้งานมีประสิทธิภาพและมีความสัมพันธ์ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการในปีการศึกษา 2560 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) ได้ปฏิบัติภารกิจในการพัฒนาแก้ไขปัญหานักเรียนและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน โรงเรียน และนักเรียนโดยมีบทบาทหน้าที่ได้แก่ จัดการประชุมคณะกรรมการและผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จัดกิจกรรม/โครงการที่พัฒนาศักยภาพของผู้ปกครองและนักเรียน ร่วมเสนอแนะและร่วมกิจกรรม/โครงการที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและสถานศึกษา นอกจากนี้โรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนเพื่อร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและหาแนวทางในการจัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข และพัฒนานักเรียนให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับสุมาลี ทองงาม (2555) พบว่าการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานและวิธีการที่มีการประสานงานกันในทุกฝ่าย โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และควรมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดในคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านแหลมทราย) เทศบาลนครสงขลา ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนและ ผู้ปกครองและต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง โดยผู้บริหารอาจมีการศึกษาสภาพความรู้ ความสามารถ และความพร้อมของบุคคลในชุมชน เพื่อขอความร่วมมือเป็นคณะกรรมการดำเนินงานและแจ้งให้ บุคคลนั้นได้รับทราบด้วย และควรมีการประชาสัมพันธ์และเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ผู้บริหารควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานให้แก่ครู นอกจากนี้ควรจัดหางบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้แก่ครูที่ปรึกษา และติดตามผลการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อเป็นการ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานเกิดความสำเร็จ

2. ด้านแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นควรมีความ ตระหนัก หรือเอาใจใส่พิเศษกับนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ตลอดเวลาโดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ และมีการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนอยู่ตลอดเวลา มีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เป็นรายบุคคลอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน การประชุมชั้นเรียนควรมีการแยกชาย – หญิง บ้างในบางกรณี

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นวิธีการและกระบวนการที่ครูประจำชั้นหรือ ครูที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการโดยใช้ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นปัจจุบันมาดำเนินการ ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับและจำเป็นต้องประชุมครูเพื่อพิจารณา เกณฑ์คัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน ควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนในโรงเรียนตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน งบประมาณในการดำเนินงาน ควรมีการให้ความรู้ด้านภาวะเสี่ยงต่อการถูกทารุณกรรม

2.4 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นควรติดต่อหรือประสานงานกับผู้ปกครองในเบื้องต้น เพื่อทำความเข้าใจตรงกันกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัว นักเรียนและร่วมกันดำเนินการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขต่อไป ตลอดจนมีการให้ความรู้ด้าน ความปลอดภัยต่าง ๆ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังในเบื้องต้น

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นควรมีการศึกษาเพื่อ รับทราบข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียน มาดำเนินการแก้ไขปัญหาและส่งต่อกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

7.เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ.(2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

กรมสามัญศึกษา.(2544). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.

กรมสุขภาพจิต.(2544). **คู่มือครูที่พิจาราระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.**

กรุงเทพฯ:ยูเร็นส์อิมเมจกรุ๊ป จำกัด

สุมาลี ทองงาม.(2555). การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโตนดอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ. กรุงเทพมหานคร

หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประเสริฐ สอนจันทร์.(2553). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด

ของสำนักงานเขตพื้นที่การระยอง เขต 1 หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การ

บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

นฤมล จามรี. (2546). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขพฤติกรรมไม่พึง

ประสงค์ของโรงเรียนเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย.

ลัดดา สุขกาย.(2543).การบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ

ศึกษา จังหวัดเชียงราย วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ครุศาสตร์ (การบริหารการศึกษา) สถาบัน

ราชภัฏเชียงราย. บัณฑิตวิทยาลัย

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.(2549).ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน ระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน.กรุงเทพฯ:พิมพ์ดี.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2546). การ

บริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

สมพร สระบัว. (2546). การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุรพล เฟ็งแจ่ม. (2544). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ.

วิทยานิพนธ์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

อรทัย ชุมพลกุล. (2545). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดนาคศึกษา อำเภอ
พาน จังหวัด

เชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏ
เชียงราย.

อำนาจ หมื่นสมบัติ. (2544). บทบาทของครอบครัวในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามพระราช
บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย.